

UCHWAŁA NR 837/VII/48/2018
RADY MIEJSKIEJ KONSTANCIN-JEZIORNA

z dnia 5 września 2018 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 ze zm.) Rada Miejska uchwala co następuje:

§ 1. Uchwała Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza Burmistrzowi Gminy Konstancin-Jeziorna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Andrzej Cieślowski

Załącznik do uchwały Nr 837/VII/48/2018
Rady Miejskiej Konstancin-Jeziorna
z dnia 5 września 2018 r.

Program
Wspierania Rodziny w Gminie Konstancin-Jeziorna
na lata 2018-2020

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE 3

1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE.....4

1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA
W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM 4

1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA
W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM5

1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU 6

**2. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU
WSPIERANIA RODZINY W GMINIE KONSTANCIN-JEZIORNA.....7**

**3. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE
KONSTANCIN-JEZIORNA8**

3.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY 8

3.1.1. DANE OGÓLNE 8

3.1.2. DEMOGRAFIA 9

3.1.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA 10

3.1.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY 11

3.1.5. PRZESTĘCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ
ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE 12

3.2. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO 13

3.2.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY 13

3.2.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY 21

3.3. BADANIA ANKIETOWE 22

3.3.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW 22

3.3.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH28

3.5. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH 30

3.6. ADRESACI PROGRAMU 36

4. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE37

4.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU 37

4.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA 38

5. REALIZACJA PROGRAMU50

5.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY 50

5.2. FINANSOWANIE 50

5.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ 50

WPROWADZENIE

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny daje możliwość świadczenia komplementarnego wsparcia rodzinom, które stają się bezradne i marginalizowane. W systemie takim ważne jest, by prowadzone działania oprzeć na przekonaniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina. W pierwszej kolejności system ten powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny, zanim nastąpi rozkład więzi rodzinnych oraz zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny. Należy przy tym pamiętać, iż efektywna praca z rodziną musi być stała, intensywna i dotyczyć jej ważnych problemów.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Konstancin-Jeziorna został opracowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest on zgodny z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”. Program został opracowany na lata 2018-2020, a w ramach diagnozy analizie poddano dane z lat 2014-2016 z uwzględnieniem roku szkolnego 2016/17.

1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE

1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18. stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Kodeks karny (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2017 r. poz. 2204 z późn. zm.) rozróżnia nieletniego (przed ukończeniem 17 lat) i młodocianego (popelnia czyn zabroniony przed ukończeniem 21 lat, ale ukończył 24 lata, zanim zapadło orzeczenie w pierwszej instancji). Kodeks cywilny (ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459 z późn. zm.) wyróżnia małoletniego (osobę przed ukończeniem 18. roku życia), natomiast kodeks pracy (ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 108 z późn. zm.), tak jak kodeks karny – młodocianego (z tym że w przypadku prawa pracy jest to osoba pomiędzy 16. a 18. rokiem życia).

Kodeks karny zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka.

Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat. Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy (ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682) normuje problematykę zawierania i ustawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Kodeks postępowania cywilnego (ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155 z późn. zm.) chroni rodzinę

w postępowaniu egzekucyjnym. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (uchwalona przez ONZ 10 grudnia 1948 r.) określa w art. 16. rodzinę jako naturalną i podstawową komórkę społeczeństwa i przyznaje jej prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa.

Europejska Karta Społeczna z 1961 r. (zapis w pkt. 16 pierwszej części) stwierdza, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, uchwalona rezolucją nr 34/180 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 18 grudnia 1979 r. podkreśla m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny.

Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 r., ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielnym podmiotem, wymagającym – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną – szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Europejska Konwencja o Przystosowaniu Dzieci (Europejska Konwencja o Przystosowaniu Dzieci, sporządzona w Strasburgu dnia 24 kwietnia 1967 r. (Dz. U. 1999 nr 99 poz. 1157)) ma zastosowanie do dzieci, które w momencie przystosowania nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie.

Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego (Europejska Konwencja o statusie prawnym dziecka pozamałżeńskiego, sporządzona w Strasburgu dnia 15 października 1975 r. (Dz. U. 1999 nr 79 poz. 888)), zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny w 1980 r. podkreśla m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie

rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w Gminie Konstancin-Jeziorna na lata 2018-2020 będzie realizowany m.in. w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 489 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r. poz. 157 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r. poz. 162),
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2016 r. poz. 785 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz. 1851),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.),

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Konstancin-Jeziorna na lata 2014-2020.

2. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE KONSTANCIN-JEZIORNA

Przystępując do opracowania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Konstancin-Jeziorna na lata 2018-2020, dokonano oceny stopnia wdrożenia poprzednio obowiązującego Programu. Kierownik OPS wykorzystując pięciopunktową skalę ocen skonstruowaną tak, że poszczególnym jej stopniom przypisano określenia wyrażające osiągnięte efekty realizacji programu, przyjął ocenę ogólną na poziomie 3, co wskazuje na częściowe wdrożenie przyjętych założeń programowych.

Zespół, uzasadniając tę ocenę, wskazał trudności, jakie napotkano w realizacji założeń programowych oraz osiągnięcia, jakie odnotowano, a dodatkowo określił przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania.

1. Trudności napotkane przy wdrażaniu programu z uwzględnieniem m. in. możliwości organizacyjno-finansowych, prawnych, kadrowych, lokalowych:

- brak wsparcia rodzin poradnictwem specjalistycznym z uwagi na brak środków finansowych na zatrudnienie specjalistów (psycholog, terapeuta) oraz brak rodzin wspierających;
- słabe zaangażowanie poszczególnych jednostek organizacyjnych w realizację programu;
- duża rotacja asystentów rodzin.

2. Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu

- wypracowano procedury działań podjętych na rzecz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny i pracownika socjalnego;
- powołano Zespół d/s Rodziny.

3. Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu

- brak skoordynowania działań mających na celu wspieranie rodzin.

4. Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania

- poradnictwo specjalistyczne;
- programy i projekty mające na celu wspieranie rodziny;
- programy dotyczące profilaktyki zdrowotnej;

- zajęcia profilaktyczne w szkołach.

5. Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów programu, które zostały zrealizowane

- Program pomocy asystenta rodziny
- Program partnersko-zadaniowy zrealizowany ze Stowarzyszeniem Penitencjarnym „Patronat” w Piasecznie dotyczący pracy środowiskowej z rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Cel – pomoc rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym

W uzasadnieniu przyjętej oceny należy dodać, że pośredni wpływ na realizację założeń programu miała także mała liczba zrealizowanych programów profilaktycznych. Podkreślenia również wymaga fakt niedostatecznej współpracy pomiędzy jednostkami gminnymi oraz organizacjami pozarządowymi.

3. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE KONSTANCIN-JEZIORNA

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Konstancin-Jeziorna została oparta na badaniu źródeł zastanych (danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców) oraz analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli środowiska lokalnego i pedagogów funkcjonujących w gminie placówek oświatowych. Diagnoza uwzględnia również analizę SWOT, która została przeprowadzona w obszarach: „Rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie”, „Zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne” oraz „Kapitał społeczny i ludzki”.

3.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

3.1.1. DANE OGÓLNE

Konstancin-Jeziorna to gmina miejsko-wiejska, położona w powiecie piaseczyńskim w województwie mazowieckim. Obejmuje teren o powierzchni 78,63 km², z czego powierzchnia miasta wynosi 17,76 km², a wsi ogółem 60,87 km².

Gmina Konstancin-Jeziorna leży na Równinie Mazowieckiej nad rzeką Jeziorką w otoczeniu kompleksu lasów Chojnowsko-Słomczyńskich i Lasu Kabackiego, niespełna 20 km od centrum Warszawy i około 16 km od Portu Lotniczego im. Fryderyka Chopina. Mimo

położenia w bezpośredniej bliskości stolicy rejon Konstancina zachował swój naturalny, uzdrowiskowy charakter. W mieście funkcjonuje kilka sanatoriów i słynne Centrum Rehabilitacji im. Prof. M. Weissa. W okolicznych lasach wydzielono kilka rezerwatów przyrody. Tak unikatowe położenie sprzyja rozwojowi rekreacji i turystyki weekendowej, przyciągającej licznych spacerowiczów, miłośników dwóch kółek, wędkarzy, grzybiarzy i kuracjuszy.

Na sieć placówek oświatowo-wychowawczych w gminie Konstancin-Jeziorna składa się: 1 żłobek, 21 placówek wychowania przedszkolnego, w tym 15 przedszkoli i 6 oddziałów przedszkolnych w szkołach oraz 7 szkół podstawowych i 1 szkoła ponadpodstawowa.

Podmioty realizujące zadania placówek wsparcia dziennego to 2 świetlice, które obejmowały wsparciem ok. 60 dzieci.

Działalność kulturalną na obszarze gminy koordynuje Konstanciński Dom Kultury. Jest to nowoczesna placówka z salą widowiskową, salami konferencyjnymi, galerią, pracowniami multimedialnymi i klubokawiarnią. Odbywają się tu liczne wydarzenia kulturalne: festiwale teatralne i muzyczne, wystawy i koncerty, prowadzona jest szeroko rozumiana edukacja artystyczna adresowana zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do starszych mieszkańców gminy Konstancin-Jeziorna. Na terenie gminy funkcjonuje również biblioteka z czterema filiami oraz muzeum.

Jeśli chodzi o propagowanie sportu i rozwój kultury fizycznej oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców w tym zakresie, to realizację tych zadań koordynuje Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Konstancinie. Mieszkańcy mają do dyspozycji hale sportowe, boisko wielofunkcyjne, boiska do siatkówki plażowej, szkolne obiekty sportowe, ścieżkę edukacyjno-sprawnościową im. T. Hopfera. W Konstancinie działa od lat Szkoła Piłkarska R. Koseckiego, funkcjonują kluby sportowe, centra gimnastyczne, siłownie, szkoły sztuk walki, studio tańca, w pobliżu znajduje się pole golfowe.

Zadania ochrony zdrowia w gminie realizuje 7 zakładów opieki zdrowotnej, w tym 6 niepublicznych oraz 2 prywatne praktyki lekarskie. Na obszarze gminy działa 10 aptek.

Pomoc społeczną na poziomie gminy świadczy mieszkańcom Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie, którego działalność pomocową uzupełniają organizacje pozarządowe, z którymi samorząd współpracuje, udzielając im wsparcia rzeczowego, lokalowego oraz prowadząc doradztwo i konsultacje w sprawach dotyczących realizacji zadań publicznych, a także parafie.

3.1.2. DEMOGRAFIA

Z końcem 2016 roku gmina Konstancin-Jeziorna liczyła 24 218 mieszkańców, w tym 12 829 kobiet, które stanowiły 52,9% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła 316 osób na 1 km². Szczegółowe dane na temat struktury wiekowej ludności gminy i jej zmian w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	4 841	4 719	4 728
liczba osób w wieku produkcyjnym	14 997	14 929	14 521
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	4 739	4 839	4 969
ogółem	24 577	24 387	24 218

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

W latach 2014-2016 daje się zauważyć niewielki, acz systematyczny spadek ogólnej liczby ludności w gminie Konstancin-Jeziorna. Nieznaczny wzrost populacji dotyczy jedynie najstarszej grupy wiekowej. Przyrost naturalny w analizowanym okresie wykazywał wartości ujemne. Migracja ludności w gminie odbywała się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zewnętrznym, a jej saldo było niekorzystne. Dane szczegółowe dotyczące przyrostu naturalnego i migracji przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba urodzeń	237	222	237
liczba zgonów	260	269	256
przyrost naturalny	- 23	- 47	- 19

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba zameldowanych osób spoza gminy	379	337	261
w tym z zagranicy	16	14	28
liczba osób wymeldowanych poza gminę	863	789	803
w tym za granicę	8	8	3
saldo migracji	- 484	- 452	- 542

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

3.1.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA

W latach 2014-2016 zasoby mieszkaniowe gminy ulegały zmniejszeniu, zarówno jeśli chodzi o mieszkania komunalne, jak i socjalne. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu gminy w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba mieszkań komunalnych w gminie	1 045	904	802
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	1 560	1 313	1 262
liczba wniosków złożonych o mieszkania z zasobów gminy	480	450	64
liczba mieszkań socjalnych	264	264	246
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	570	574	550
liczba osób oczekujących na mieszkania socjalne	47	80	41

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona w gminie Konstancin-Jeziorna przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek	122	117	113
liczba przyznanych dodatków	180	182	178
wartość przyznanych dodatków (w zł)	249 435,85	222 622,02	220 408,14

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

3.1.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Piasecznie w latach 2014-2016 liczba osób bezrobotnych w gminie systematycznie spadała – z ogólnej liczby 918 osób w 2014 roku do 687 osób na koniec 2016 roku. Podobnie zmniejszał się także udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie kobiety stanowiły nieco mniej niż połowę osób pozostających bez pracy, jednakże ich udział w liczbie bezrobotnych ulegał zwiększeniu z roku na rok. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 6. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba bezrobotnych w gminie	918	752	687
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	6,1%	5,0%	4,7%

liczba bezrobotnych kobiet w gminie	394	326	326
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	42,9%	43,3%	47,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Piasecznie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2014-2016 w powiecie piaseczyńskim, województwie mazowieckim i w kraju.

Tabela 7. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
stopa bezrobocia w powiecie piaseczyńskim	7,6	6,6	5,6
stopa bezrobocia w województwie mazowieckim	9,6	8,3	7,2
stopa bezrobocia w kraju	11,4	9,7	8,3

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2014-2016 powiat piaseczyński charakteryzował się niższą w stosunku do województwa mazowieckiego i kraju, stopą bezrobocia.

3.1.5. PRZESTĘCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE

Według danych przekazanych przez Rewir Dzielnicowych Komisariatu Policji w Konstancinie-Jeziornie, w 2016 roku na terenie gminy odnotowano 200 przestępstw, w tym: narkotykowe – 14, kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwości – 28, zabójstwo – 2, uszkodzenie ciała – 4, bójka, pobicie – 2, kradzież mienia – 32, kradzież z włamaniem – 50, rozbój – 2, uszkodzenie mienia – 45, znęcanie się – 9, niealimentacja – 12.

Struktura wiekowa sprawców popełnianych przestępstw była szeroka i mieściła się w granicach 20 – 80 lat. Nie ujawniono przestępczości wśród osób nieletnich.

Funkcjonariusze Policji uczestniczą w wielu akcjach i programach prewencyjnych, które mają na celu utrzymanie i poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie. Podczas przeprowadzonych interwencji oraz w ramach wykonywanych obowiązków służbowych funkcjonariusze Policji sporządzają formularze Niebieskiej Karty w stosunku do osób, co do których zachodzi podejrzenie, że są dotknięte przemocą. Przedstawiciele Policji biorą także udział w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz spotkaniach grup roboczych, współpracują z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także organizują w szkołach spotkania o charakterze edukacyjno-profilaktycznym.

Kuratorzy z II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej ds. wykonywania orzeczeń w sprawach karnych Sądu Rejonowego w Piasecznie prowadzili w 2016 r. ok. 100 dozorów wobec osób dorosłych z terenu gminy Konstancin-Jeziorna.

3.2. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO

Mieszkańcy gminy Konstancin-Jeziorna oprócz podmiotów działających lokalnie, mogą korzystać ze wsparcia instytucji ponadlokalnych, regionalnych i ogólnopolskich.

3.2.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY

Pomoc społeczną rodzinie i dziecku w gminie świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie. W 2016 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie do realizacji swoich zadań zatrudniał pracowników socjalnych, kierownika i innych pracowników. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez OPS na pomoc społeczną w gminie w latach 2014-2016.

Tabela 8. Środki finansowe wydatkowane przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2014-2016

wielkość wydatków	2014 r.	2015 r.	2016 r.
ogółem (w zł)	8 211 628,14	8 875 461,06	19 662 528,57
w tym na świadczenia pomocy społecznej	2 102 581,35	2 198 945,43	2 537 467,33
w tym na świadczenia rodzinne	2 975 784,21	3 265 442,16	3 959 784,04
na zadania własne	5 091 743,60	5 553 699,74	5 616 040,60
na zadania własne	3 119 884,54	3 321 761,32	14 046 487,97

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

W latach 2014-2016 spadała liczba osób i rodzin z terenu gminy, którym świadczone wsparcie w ramach pomocy społecznej. Dane na ten temat zawiera poniższa tabela.

Tabela 9. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	761	745	703
liczba rodzin	542	519	495
liczba osób w rodzinach	1 143	1 042	940

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie pomocą społeczną w 2016 r. wykazała, że największe grupy stanowiły osoby w wieku 51-60 lat (148 osób) oraz 31-40 lat (141osób). Nieco tylko mniej było beneficjentów z najstarszych grup wiekowych: ponad 71 lat (133 osoby) oraz 61-70 (127 osób).

Na uwagę zasługuje fakt, iż wśród mieszkańców gminy objętych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie pomocą społeczną w 2016 r. nie było dzieci i młodzieży do lat 16 i bardzo nieliczna była grupa wiekowa 17-21 lat (tylko 14 osób).

Charakterystyka beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej wykazała, że najliczniejszą grupę w 2016 r. stanowiły osoby pracujące dorywczo (203 osoby) oraz bezrobotni bez prawa do zasiłku (160 osób), a także emeryci (114 osób).

Jeśli chodzi o powody przyznawania pomocy społecznej w gminie Konstancin-Jeziorna, to najliczniejszą grupę wśród mieszkańców korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w 2016 roku stanowiły rodziny rodziny borykające się z problemem długotrwałej lub ciężkiej choroby, rodziny dotknięte ubóstwem oraz te wymagające wsparcia z powodu bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej oraz przyczyn przyznawania tej pomocy przez OPS w Konstancinie-Jeziornie w latach 2014-2016.

Tabela 10. Wybrane powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2016

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
ubóstwo	184	198	201	371	374	367
bezdomność	13	23	16	14	34	16
potrzeba ochrony macierzyństwa	34	27	36	153	120	146
bezrobocie	237	214	168	560	491	362
niepełnosprawność	123	119	127	206	184	191
długotrwała lub ciężka choroba	264	262	259	475	425	378
bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	147	119	103	536	392	337
w tym rodziny niepełne	98	97	71	280	271	195
w tym rodziny wielodzietne	49	22	25	256	121	133
przemoc w rodzinie	7	5	3	19	21	11
alkoholizm	39	35	39	69	57	57
narkomania	5	12	10	10	22	19

trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	16	15	9	23	25	12
zdarzenie losowe	4	5	3	9	15	4
sytuacja kryzysowa	1	8	1	1	22	2

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

Powody przyznania pomocy społecznej mają wpływ na rodzaj wsparcia udzielanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Najważniejszą formę wsparcia dla podopiecznych OPS w Konstancinie-Jeziornie stanowiła praca socjalna. Pomoc ta polegała m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Niektóre rodziny, korzystające z pracy socjalnej, współpracowały z pracownikami socjalnymi w oparciu o kontrakt socjalny. W 2014 r. zawarto 18 kontraktów socjalnych, a w 2015 r. – 4. Często mieszkańcy otrzymywali pomoc finansową (zwykle w postaci zasiłków). Kolejną udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia w analizowanym okresie była pomoc rzeczowa (głównie w postaci posiłku czy odzieży).

Dane dotyczące form wsparcia udzielonego mieszkańcom gminy w latach 2014-2016 przedstawia kolejna tabela.

Tabela 11. Rodzaje wsparcia udzielanego przez OPS w latach 2014-2016

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
pieniężna	441	427	381	428	410	375	844	791	691
rzeczowa	357	439	440	241	290	302	694	716	700
praca socjalna	X	X	X	647	646	600	1 324	1 260	1 145
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	4	1	0	13	1
schronienie	7	8	7	7	8	7	16	22	23
usługi opiekuńcze	74	82	91	74	82	89	87	97	97
specjalistyczne usługi opiekuńcze	6	4	4	6	4	4	17	15	16
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	34	33	34	X	X	X	X	X	X

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

Wśród form pomocy świadczonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej znalazły się również usługi opiekuńcze, ponoszenie częściowej odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej osób wcześniej zamieszkujących w gminie Konstancin-Jeziorna oraz schronienie.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – otrzymać wsparcie od gminy w postaci **asystenta rodziny**, którego etat może być dofinansowany w ramach resortowego programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.” Wsparcie asystenta rodziny kierowane jest w szczególności do:

- rodzin, których dzieci przebywają obecnie w pieczy zastępczej, natomiast istnieje szansa ich powrotu do rodziny biologicznej,
- rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- rodzin, u których występują okresowe trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Dane na temat pracy asystentów rodziny w gminie Konstancin-Jeziorna zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 12. Asystenci rodziny w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba asystentów rodziny	1	2	2
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	23	28	27
liczba dzieci w rodzinach	57	58	58
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	7	6	28

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „**Za życiem**” do kręgu odbiorców usług asystenta rodziny doszły także kobiety w ciąży, ich rodziny oraz rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o zdiagnozowanym ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Pomoc tym osobom i rodzinom polega m.in. na koordynowaniu poradnictwa i wsparcia możliwego do uzyskania ze strony różnych instytucji.

Szczególnym rodzajem pomocy dla rodzin wielodzietnych jest **Karta Dużej Rodziny**. Karta działa najczęściej jako system zwalniający z części lub całości opłat przy korzystaniu z komunikacji, obiektów użyteczności publicznej czy udziale w różnego rodzaju lokalnych przedsięwzięciach. W przypadku rodzin borykających się z trudnościami natury finansowej

ułatwia ona, a niekiedy wręcz umożliwia pełne uczestnictwo w życiu społeczności poprzez m. in. korzystanie z oferty kulturalnej, edukacyjnej czy sportowej.

Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzice (rodzic lub małżonek rodzica) mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dane dotyczące Kart Dużej Rodziny wydanych mieszkańcom gminy Konstancin-Jeziorna zostały zamieszczone w tabeli poniżej.

Tabela 13. Karty Dużej Rodziny przyznane w gminie w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba wydanych kart	282	439	378
liczba rodzin objętych wsparciem	52	84	73
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	183	270	229

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej mieszkańcom gminy przyznawano także **świadczenia rodzinne**. Poniższa tabela prezentuje dane o liczbie i wartości świadczeń rodzinnych przyznanych w latach 2014-2016.

Tabela 14. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne (w zł)	2 240 382,00	2 400 463,00	3 119 261,36
liczba przyznanych świadczeń ogółem	14 157	13 429	14 683
rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
zasiłek rodzinny	6 502	5 817	6 324
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	32	41	38
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	227	163	288
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	384	392	372
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	420	411	415
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	394	347	401
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	732	625	594
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	956	950	994
zasiłek pielęgnacyjny	3 784	3 902	4 025

świadczenie pielęgnacyjne	519	593	658
specjalny zasiłek opiekuńczy	0	7	38
zasiłek dla opiekuna	90	58	48
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	117	123	142
świadczenie rodzicielskie	0	0	346

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

W latach 2014-2016 wielkość wydatków przeznaczonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie na realizację świadczeń rodzinnych oraz liczba przyznanych świadczeń wykazywała tendencję wzrostową. Najczęściej OPS wypłacał zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny, dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania, dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej oraz dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r. poz. 195 z późniejszymi zmianami), przez OPS wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Wysokość świadczenia wynosi 500 zł miesięcznie na drugie i kolejne dziecko. Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800 zł. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 200 zł.

W 2016 roku w gminie Konstancin-Jeziorna liczba świadczeń należnych wyniosła 19 742, w tym na pierwsze dziecko 5 472. Ogólna wartość wypłaconych mieszkańcom gminy Konstancin-Jeziorna w 2016 roku świadczeń wychowawczych zamknęła się w kwocie 9 866 676,90 zł.

Formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy są także **świadczenia alimentacyjne**. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich

przeprowadzających separację lub rozwód. Świadczenia alimentacyjne na terenie gminy Konstancin-Jeziorna realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej.

W latach 2014-2016 spadała liczba mieszkańców gminy, którym przyznano świadczenie alimentacyjne, malały także kwoty na ten cel przeznaczane. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	115	102	95
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	1 561	1 379	1 246
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne (w zł)	650 200	589 452	529 200

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie świadczy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W latach 2014-2016 GKRPA w Konstancinie-Jeziornie przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu; w 2014 roku dotyczyły one 23 osób, w 2015 – 47, a w 2016 – 38 osób. Wobec 15 osób w 2014 roku oraz 11 i 7 osób w latach kolejnych wystąpiono z wnioskiem do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Gmina Konstancin-Jeziorna w roku 2016 przeznaczyła 510 000 zł na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz 100 000 zł na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii.

Istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie pełni Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Szczegółowe dane na temat funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	12	12	12
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	5	4
liczba spotkań grup roboczych ZI	78	116	184
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	20	32	46
w tym sporządzonych przez Policję	14	16	32
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	6	13	13

liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	9	14	25
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	19	32	50
liczba spraw sądowych	1	1	1
zakończonych wyrokiem	0		
zakończonych wyrokiem skazującym na osadzenie w zakładzie karnym	0	0	0
zakończonych umorzeniem	1	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Konstancinie-Jeziornie.

Na terenie gminy funkcjonują organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny i dziecka oraz w obszarze profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom: Terapeuci dla Rodziny oraz Dobra Wola. Prowadzą one zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, edukacyjne i terapeutyczne dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich i zagrożonych patologiami.

Przy dwóch parafiach na terenie gminy powstały grupy wsparcia AA. Jest też Grupa Wsparcia Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „CONSTANS 2010”. W Konstancinie działa Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień. Regularne dyżury w Punkcie pełnią: terapeuta, kurator sądowy, psycholog i psychiatra. W mieście funkcjonują ponadto dwie świetlice środowiskowe. Zarówno gmina, parafie, jak i wszystkie podmioty, instytucje i organizacje mające w obszarze swego działania wsparcie i pomoc rodzinie i dziecku, podejmują wiele inicjatyw służących poprawie sytuacji osób dotkniętych przemocą, uzależnieniami i innymi problemami społecznymi. Są to działania o zróżnicowanym charakterze, formie i zasięgu; zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, edukacyjne i terapeutyczne, wypoczynek wakacyjny z programem profilaktyczno-wychowawczym, akcje „Zima w Mieście” i „Lato w Mieście”, prelekcje, warsztaty profilaktyczne, szkolenia, zawody, konkursy, spotkania świąteczne i okolicznościowe, wyjazdy rekreacyjne, pomoc rzeczowa i finansowa. W 2016 roku realizowany był m.in. cykl warsztatów terapeutycznych – wsparcie psychologiczne dla mieszkańców gminy Konstancin-Jeziorna „Ofiary przemocy – grupa dzieci, wsparcie indywidualne”.

Jeśli chodzi o starszych mieszkańców gminy, to mają oni wiele możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. Od lat funkcjonuje w Konstancinie Koło Seniora przy Polskim Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów, które zrzesza ok. 200 członków. Koło prowadzi działalność we współpracy z Konstancińskim Domem Kultury, zajmuje się organizacją sekcji zainteresowań, spotkań okolicznościowych, wyjazdów turystycznych

i kulturalnych. Pod egidą Koła działa Śpiewająca Grupa Seniorów „Pogodna Jesień” oraz chór Cantabile.

Mieszkańcy gminy, którzy ukończyli 60 lat, mogą bezpłatnie korzystać z licznych form zajęć, w tym rekreacyjno-sportowych oraz tanecznych. W ofercie są również kursy komputerowe o różnym stopniu zaawansowania. W ramach samorządu interesy najstarszej grupy mieszkańców reprezentuje Rada Seniorów, która ma status organu konsultacyjnego, doradczego i inicjatywnego. Poniższa tabela przedstawia wybrane podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie.

Tabela 17. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Dom Pomocy Społecznej	ul. Potulickich 1, 05-510 Konstancin-Jeziorna
2.	Dom Artystów Weteranów Scen Polskich im. Wojciecha Bogusławskiego	ul. Pułaskiego 6, 05-510 Konstancin-Jeziorna
3.	Gminny Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	ul. Mirkowska 54A/2, 05-510 Konstancin-Jeziorna
4.	Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Rycerska 13, 05-510 Konstancin-Jeziorna
5.	Zespół Interdyscyplinarny	ul. Rycerska 13, 05-510 Konstancin-Jeziorna
6.	Świetlica środowiskowa	ul. Sobieskiego 6A 05-510 Konstancin-Jeziorna
7.	Świetlica środowiskowa	ul. Jaworskiego 24 05-510 Konstancin-Jeziorna

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

3.2.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie jako jednostka powiatowa obejmuje swoim wsparciem także mieszkańców gminy Konstancin-Jeziorna, m. in. w zakresie pieczy zastępczej. Wybrane dane dotyczące działalności PCPR w tym obszarze w odniesieniu do mieszkańców gminy Konstancin-Jeziorna w latach 2014-2016 przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 18. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2014-2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	3	1
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0

liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	16	22	30
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	3	5	13
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	16	22	30
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	3	5	13
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	14	20	22
liczba usamodzielnionych dzieci z gminy	9	11	10
liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	0	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie.

Dzieci i rodziny z gminy Konstancin-Jeziorna objęte są także wsparciem Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Piasecznie. Poradnia udziela pomocy dzieciom, uczniom i ich rodzicom (opiekunom prawnym) oraz nauczycielom przedszkoli, szkół i placówek mających siedzibę na terenie działania poradni, a także dzieciom i młodzieży nieuczęszczającym do szkoły, przedszkola oraz ich rodzicom (opiekunom prawnym), zamieszkałym na terenie działania Poradni. Pracownicy poradni realizują zadania również poza siedzibą poradni, w środowisku dzieci i młodzieży, w tym w środowisku rodzinnym.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Piasecznie świadczy wsparcie m.in. w zakresie: diagnozy psychologicznej (określającej potencjał rozwojowy dzieci i młodzieży) i terapii psychologicznej (trudności w zachowaniu, problemy emocjonalne, wychowawcze i osobowościowe); diagnozy pedagogicznej (ustalenie przyczyn trudności edukacyjnych uczniów) i terapii pedagogicznej (zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia ogólnorozwojowe); diagnozy i terapii logopedycznej; prowadzenia zajęć dla dzieci, prowadzenia zajęć warsztatowych w szkołach podstawowych o charakterze profilaktycznym. Poniższa tabela zawiera dane o wybranych jednostkach wsparcia spoza gminy.

Tabela 19. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy Konstancin-Jeziorna usytuowane poza gminą

l.p.	nazwa jednostki	adres
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Chyliczkowska 14 05-500 Piaseczno
2.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	ul. Ks. Sajny 2a, 05-530 Góra Kalwaria
3.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Chyliczkowska 20 05-500 Piaseczno
4.	Domy Dzieci	ul. Chrobrego 85 05-502 Pęchery-Łbiska

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

3.3. BADANIA ANKIETOWE

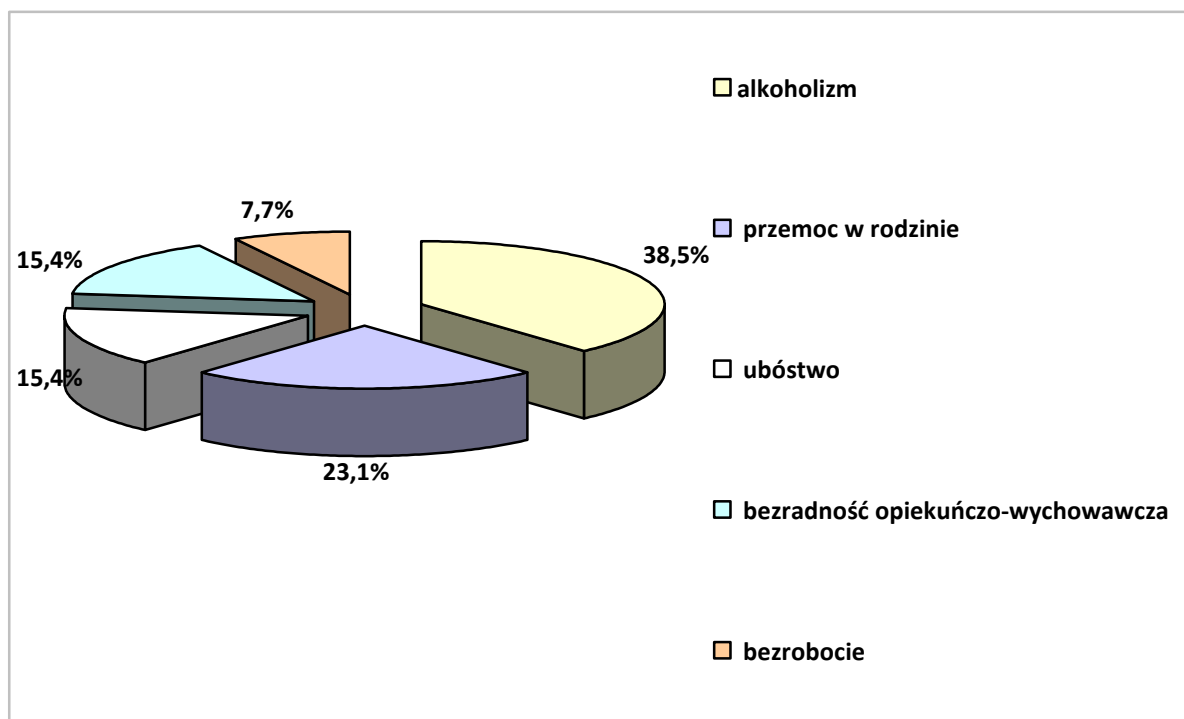
Analiza sytuacji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym, stanowiąca istotny element konstruowania programu wspierania rodziny, została pogłębiona z pomocą badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy i w placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie gminy.

3.3.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Do analizy przedłożono w sumie 22 ankiety wypełnione anonimowo przez mieszkańców gminy Konstancin-Jeziorna, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie. Wśród uczestników badania ankietowego było 90 % kobiet i 10 % mężczyzn. Dominującą grupę stanowiły osoby znajdujące się w przedziale wiekowym 36-45 lat (41% uczestników), a kolejna pod względem liczby osób była grupa w wieku 26-35 lat (32% uczestników). W badaniu nie były reprezentowane osoby poniżej 25 lat i osoby w wieku powyżej 65 lat. Ponad połowa uczestników ankiety zadeklarowała posiadanie wyższego lub średniego wykształcenia. Blisko 70% ankietowanych to osoby zamieszkujące gminę Konstancin-Jeziorna od urodzenia, można więc domniemywać, iż mają oni ugruntowane poglądy i rozeznanie w obszarze lokalnych problemów społecznych.

Respondentów poproszono o wskazanie najbardziej widocznych problemów, które mogą mieć wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin mieszkających na terenie gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 1. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie i rzutują na prawidłowe funkcjonowanie rodzin?

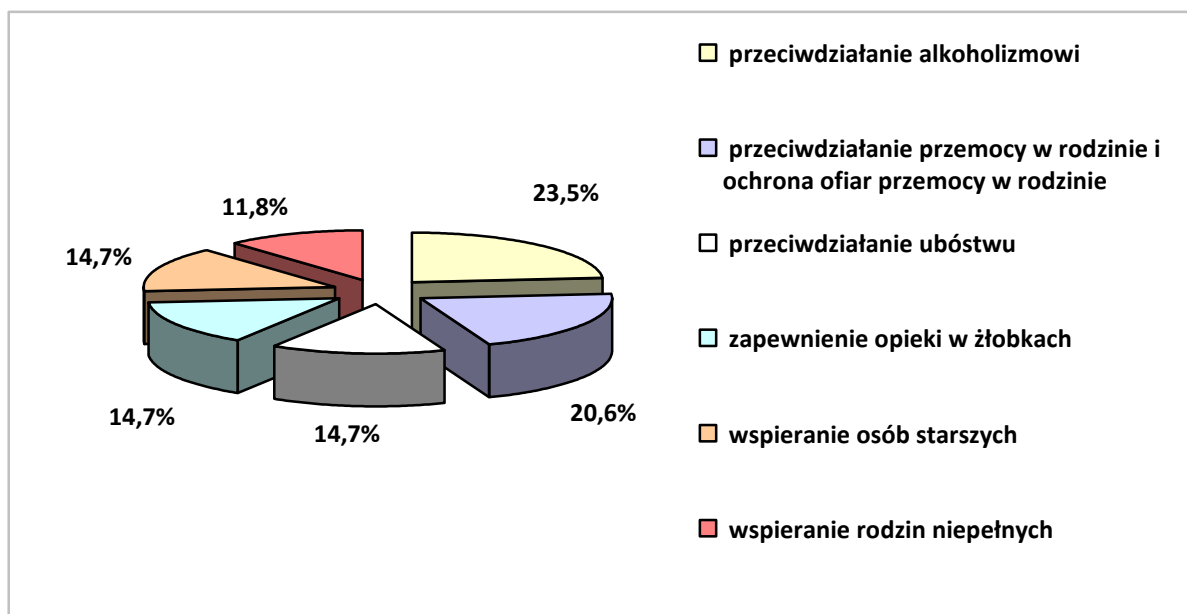

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do najbardziej widocznych problemów, które wpływają na funkcjonowanie rodzin w gminie Konstancin-Jeziorna, respondenci zaliczyli alkoholizm (ponad 38%) oraz przemoc w rodzinie (ponad 23%). W dalszej kolejności wymieniali m. in. bezzadność opiekuńczo-wychowawczą i ubóstwo.

W nawiązaniu do powyższego pytania, ankietowanych poproszono o wskazanie obszarów, w których należałoby podjąć działania w celu poprawy jakości życia rodzin w gminie. Uzyskane odpowiedzi stanowią w dużym stopniu potwierdzenie problemów zdiagnozowanych powyżej. Około 23% badanych postulowało podjęcie działań w ramach przeciwdziałania alkoholizmowi, 20% zgłosiło potrzebę przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar tej przemocy, Po ok. 14% ankietowanych za ważne uznało przeciwdziałanie ubóstwu i pomoc osobom starszym. Pojawiał się także postulat zapewnienia opieki w żłobkach i wspierania rodzin niepełnych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

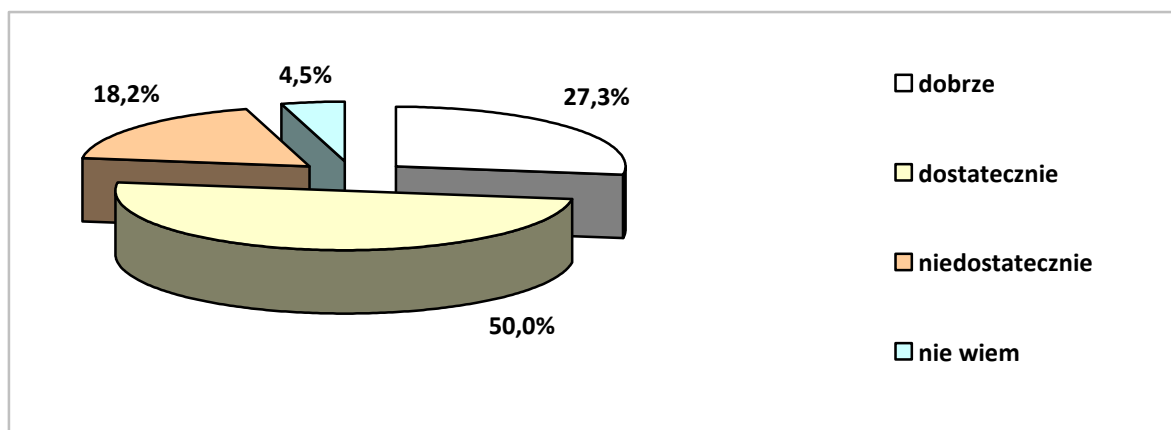
Wykres 2. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy i skierowane do rodzin bądź oferowane im wsparcie są najbardziej niezadowolające?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejne kwestie poruszone w adresowanej do mieszkańców gminy Konstancin-Jeziorna ankiecie dotyczyły ich opinii na temat jakości i funkcjonalności oferty w obszarze edukacji, opieki przedszkolnej w odniesieniu do potrzeb w tym zakresie oraz opieki nad dzieckiem do lat 3. Otrzymałe odpowiedzi przedstawiają wykresy zamieszczone poniżej.

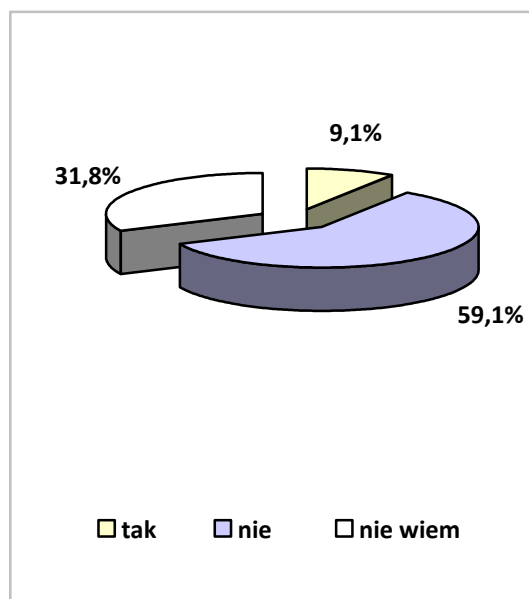
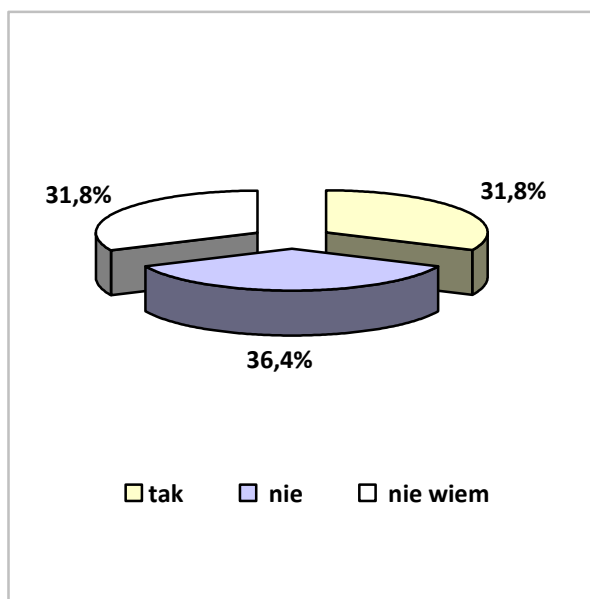
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę w zakresie edukacji w gminie, biorąc pod uwagę jej poziom, jakość, zaspokojenie oczekiwań i potrzeb?

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym.

Wykres 4. Czy oferta opieki w przedszkolach w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?

Wykres 5. Czy oferta opieki w żłobkach zaspokaja potrzeby mieszkańców gminy?

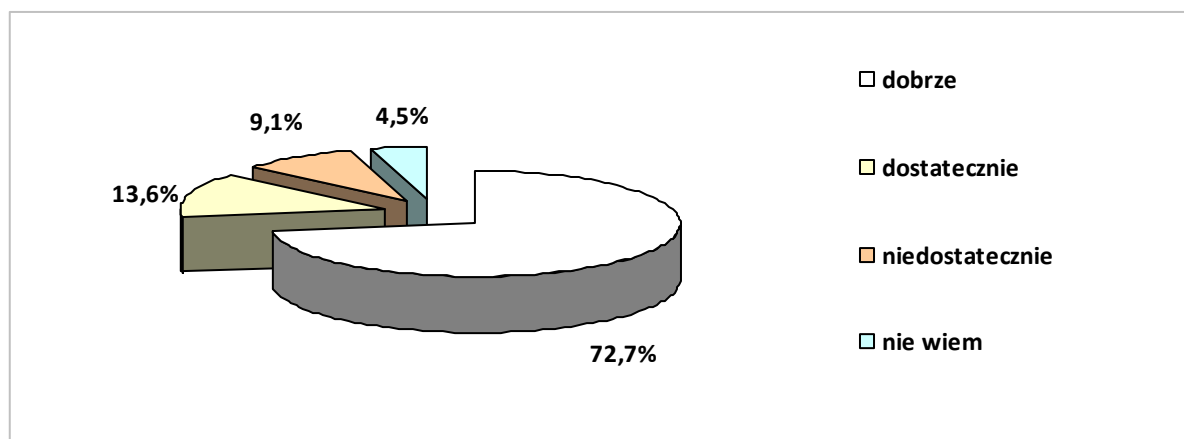
Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym.

Jakość oferty edukacyjnej w gminie została pozytywnie oceniona przez zdecydowaną większość ankietowanych. Jeśli chodzi o opinie na temat oferty opieki przedszkolnej w gminie, to została ona oceniona niezbyt pozytywnie, o czym świadczy fakt, iż ponad 36% uczestników badania ankietowego uznało, że nie zaspokaja ona w pełni potrzeb mieszkańców w tym zakresie. Jednak niewiele mniejsza grupa mieszkańców uważa ofertę opieki przedszkolnej w gminie za wystarczającą.

Zdecydowanie inaczej rzecz się miała w przypadku oceny oferty gminy w zakresie zapewnienia dzieciom opieki w żłobkach. Tu zdania respondentów są mniej podzielone; blisko 60% spośród ankietowanych uważa, że potrzeby mieszkańców gminy w tym zakresie nie są zaspokojone, tylko ok. 9% badanych sądzi, że oferta opieki nad dziećmi do lat 3 jest wystarczająca. W obu rozstrzyganych kwestiach więcej niż jedna czwarta ankietowanych nie jest w stanie zająć stanowiska.

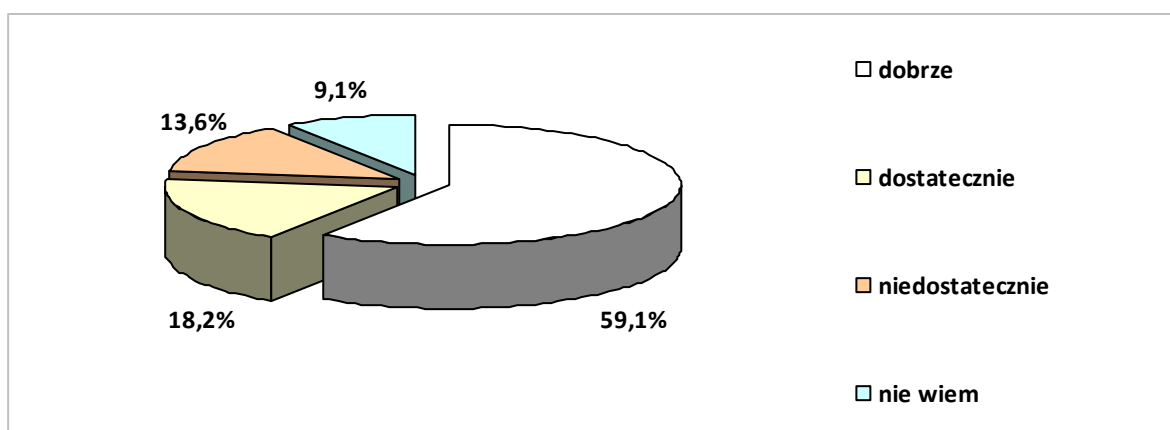
Przytłaczająca większość respondentów bardzo pozytywnie odniosła się do oferty kulturalnej w gminie. Z pozytywną oceną uczestników badania ankietowego spotkała się również oferta gminy w dziedzinie sportu i rekreacji. Rozkład uzyskanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym.

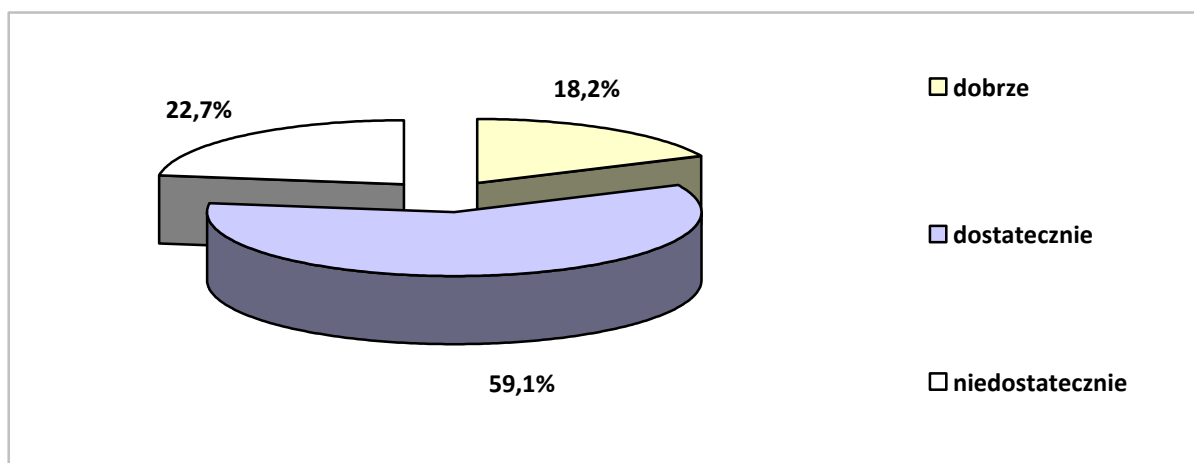
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o usługi w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia realizowane w gminie, to zostały ocenione pozytywnie przez większość badanych, chociaż warto odnotować, że nie wszyscy podzielają taką opinię. Rozkład uzyskanych odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

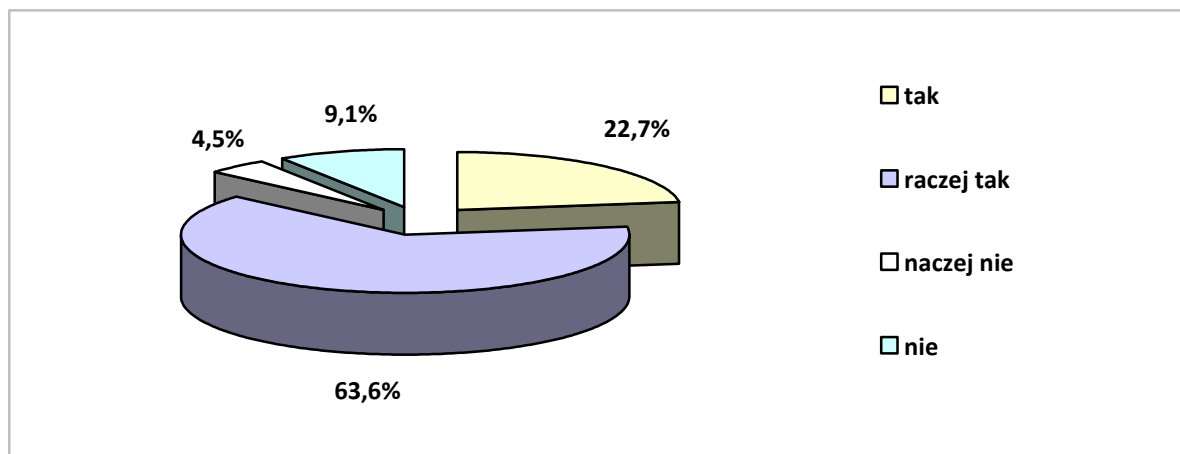
Wykres 8. Jak Pan/Pani ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym.

Badanie ankietowe zawierało również pytanie o poczucie bezpieczeństwa ankietowanych. Z uzyskanych wypowiedzi wynika, że mieszkańcy gminy Konstancin-Jeziorna czują się na ogół bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania, chociaż warto odnotować, że ponad 13% z nich ma zgoda inne odczucia na temat bezpieczeństwa w gminie.

Wykres 9. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym.

Mieszkańcy zostali zapytani o działania, jakie należałoby podjąć w celu poprawy funkcjonowania rodzin w gminie. Wśród propozycji pojawiały się najczęściej: budowa mieszkań komunalnych i socjalnych, a także żłobków i przedszkoli, poprawa infrastruktury drogowej, edukacja wychowawcza, działania służące ograniczaniu bezrobocia oraz podejmowanie inicjatyw na rzecz integracji społecznej.

W ramach poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie postulowano przede wszystkim zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz dostosowanie ich formy i tematyki do potrzeb i oczekiwań uczniów, wzbogacenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do młodych ludzi, streetworking, tworzenie świetlic, także socjoterapeutycznych, i klubów oraz miejsc spotkań dla młodzieży.

Wśród instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą, zdaniem ankietowanych, w największym stopniu przyczynić się do złagodzenia bądź rozwiązania lokalnych problemów społecznych, w tym problemów rodzin i dzieci, uczestnicy badania najczęściej wskazywali: Urząd Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna, Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie, placówki oświatowo-wychowawcze z terenu gminy, parafie, Dom Kultury, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji, Policję, Straż Miejską, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz kluby sportowe.

3.3.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

Analizie sytuacji dziecka i rodziny w gminie posłużyły również badania ankietowe przeprowadzone w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Pomogły one zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów m.in. pod kątem występowania negatywnych zachowań i zjawisk o charakterze patologicznym, nadto pozwoliły uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 3 ankiety przekazane z następujących placówek oświatowych: Szkoła Podstawowa nr 3 w Konstancinie-Jeziornie (liczba uczniów: 44, liczba nauczycieli:47); Szkoła Podstawowa nr 5 w Konstancinie-Jeziornie (liczba uczniów:194, liczba nauczycieli:37); Szkoła Podstawowa nr 4 w Słomczynie (liczba uczniów:247, liczba nauczycieli: 34).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, iż szkoły zapewniają uczniom opiekę pedagoga, psychologa, logopedy, dwie (SP nr 5 i SP nr 4) także pielęgniarki. We wszystkich badanych placówkach prowadzone jest dożywianie uczniów, bezpłatne posiłki spożywa tam w sumie 77 uczniów, nie zgłoszono potrzeby rozszerzenia tej formy pomocy.

Uczniowie mają zapewniony dostęp do Internetu i możliwość korzystania z sali gimnastycznej. Szkoły oferują uczniom opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz nauczanie indywidualne. Klasy integracyjne prowadzi SP nr 5.

Z myślą o uczniach ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, szkoły prowadzą: zajęcia wyrównawcze, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia logopedyczne, zajęcia socjoterapeutyczne, oraz psychoterapeutyczne. Rodzaj realizowanych w poszczególnych placówkach zajęć jest uwarunkowany potrzebami uczniów.

Wszystkie szkoły oferują dzieciom zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. kół przedmiotowych, naukę języków obcych, koła teatralne, filmowe, sportowe, szachowe, taneczne). Odbywają się także zajęcia rozwijające uzdolnienia uczniów (m.in. z matematyki, przyrody, informatyki) oraz zajęcia wyrównawcze.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, wypełniając zamknięte katalogi negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych występujących w społeczności szkolnej (12 zmiennych) i w otoczeniu rodzinnym (6 zmiennych). Respondenci potwierdzali występowanie poszczególnych

zmiennych, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje dotyczące zidentyfikowanych zachowań zawierają kolejne tabele.

Tabela 20. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2016/2017

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba placówek, w których stwierdzono występowanie zachowań i zjawisk negatywnych	liczba ujawnionych przypadków
palenie papierosów	2	6
sięganie po alkohol	2	3
sięganie po narkotyki	-	-
niszczenie mienia szkolnego	1	2
kradzieże na terenie szkoły	2	2
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	2	8
udział w grupach negatywnych	-	-
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	3	12
autoagresja	3	7
ucieczki z domu	-	-
przestępczość ujawniona	-	-
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	1

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 21. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2016/2017

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków	liczba szkół, w których stwierdzono przypadki dysfunkcji i patologii
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	10	3
zaniedbanie	4	2
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	6	2
przemoc w rodzinie	5	2
wykorzystywanie seksualne dzieci	-	-
przestępczość	-	-

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Ankietowani w ciągu ostatnich trzech lat nie odczuli wzrostu liczby negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w społeczności uczniowskiej. Nie przybyło także, zdaniem pedagogów, przypadków dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów.

Na terenie szkół realizowane są liczne programy profilaktyczne dotyczące zagrożeń płynących z uzależnień, agresji, przemocy i przestępczości. Uczniowie mają zapewnioną pomoc psychologa i pedagoga oraz możliwość uczestniczenia w zajęciach o charakterze socjoterapeutycznym i psychoedukacyjnym.

Do problemów, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają rodzin uczniów zaliczono brak kompetencji i niewydolność wychowawczą rodziców, uzależnienia, rozpad rodzin i stosowanie przemocy słownej. Najpilniejsze, zdaniem pedagogów, do zaspokojenia potrzeby uczniów, to zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa oraz większa ilość czasu spędzanego wspólnie z rodzicami. Istotne jest także umożliwienie wyjazdu na wakacje i wycieczki szkolne dzieciom z rodzin ubogich.

Współpraca szkoły z rodzicami uczniów została oceniona jako na ogół zadowolająca. W jej ramach odbywają się konsultacje indywidualne rodziców z nauczycielami, wywiadówki, prelekcje i warsztaty dla rodziców, poradnictwo na terenie szkół. Niektóre placówki organizują dni otwarte, podczas których rodzice mogli konsultować się z pedagogiem czy wychowawcami. Szkoły współpracują przede wszystkim z Radami Rodziców, które aktywnie uczestniczą w organizowaniu uroczystości szkolnych, wycieczek, imprez integracyjnych oraz wspierają finansowo.

Przedstawiciele szkół ocenili **współpracę z instytucjami i organizacjami** jako zadowolającą, a do instytucji i organizacji, z jakimi szkoły prowadzą współpracę, należą: Urząd Miasta i Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Sąd Rejonowy w Piasecznie, Fundacja Pomóż Dorosnąć, Dom Kultury, Policja, Straż Miejska oraz parafie.

Pełniejsze rozpoznanie problemów uczniów i rodzin, w zakresie dysfunkcji, uzależnień i przemocy w rodzinie wymaga, zdaniem ankietowanych, prowadzenia rozmów indywidualnych i zdobycia zaufania dziecka i innych ofiar przemocy. Potrzeba również pełnej systematycznej współpracy między przedstawicielami placówek oświatowych, instytucjami pomocowymi i rodziną. Akcentowano potrzebę dobrze ukierunkowanej pomocy i szybkiej reakcji wyspecjalizowanych służb i instytucji.

3.5. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się następujące obszary: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie, zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne, kapitał społeczny i ludzki.**

RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie potrzeb i problemów rodzin, dzieci młodzieży • podejmowanie różnorodnych inicjatyw na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom rodzin • udzielanie wsparcia w formie usług asystenta rodziny • zapewnianie mieszkańcom gminy wymagającym specjalistycznego wsparcia możliwości korzystania z poradnictwa specjalistycznego • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • dobra baza dydaktyczna istniejącego szkolnictwa • działalność organizacji pozarządowych na terenie gminy, które zajmują się problemami rodzin • działalność instytucji gminnych oferujących różne możliwości zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży • kadra przygotowana do pracy z rodzinami dotkniętymi zjawiskiem przemocy • gmina przez powołane do tego instytucje prowadzi poradnictwo specjalistyczne i podejmuje interwencje w rodzinach doświadczających przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań uwrażliwiających społeczność lokalną na zjawisko przemocy domowej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość zapewnienia wsparcia asystentów rodziny • możliwość utrzymania i rozwoju istniejącej bazy dydaktycznej szkół dzięki środkom finansowym gminy • możliwość zbudowania dostosowanej do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego w gminie • niewzrastająca skala zjawiska przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca skala problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodzin w gminie • wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych • rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • wzrastająca liczba osób samotnie wychowujących dzieci wymagających wsparcia • zapotrzebowanie na pomoc w formie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • niewystarczająca oferta opieki żłobkowej i przedszkolnej

	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby rodzin zgłaszających zapotrzebowanie na wsparcie ze strony organizacji pozarządowych • niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • niemalejące zjawisko społecznego przyzwolenia na agresję i przemoc wśród rodzin zamieszkujących gminę
--	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie** wskazuje z jednej strony na przewagę mocnych stron, którymi są m.in.: diagnozowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży, uwzględniające wiele aspektów ich funkcjonowania, diagnozowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci, prowadzenie efektywnej pracy socjalnej w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży, odpowiednia kadra i baza dydaktyczna, przeciwdziałanie dysfunkcjom rodzin zamieszkujących na terenie gminy czy zapewnienie możliwości skorzystania przez rodziny dysfunkcyjne z usług asystenta rodziny.

Jednak z drugiej strony mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami, jak np. wspieranie zaradności życiowej rodzin czy zaspokajanie potrzeb w zakresie edukacji nie mogą przesłonić ciężaru gatunkowego licznych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć, realizując działania programowe. Wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie pomocy asystenta rodziny, wzrastająca skala problemów rodzin zamieszkujących na terenie gminy, zwiększająca się liczba rodzin dysfunkcyjnych oraz osób samotnie wychowujących dzieci wymagających wsparcia, a przy tym niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą domową – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii • prowadzenie działań na rzecz poszerzenia zakresu świadczeń medycznych • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • zapewnianie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom dotkniętym 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań w zakresie diagnozowania problemu spożywania alkoholu i zażywania narkotyków przez nieletnich

<p>problemami uzależnień</p> <ul style="list-style-type: none"> • gmina zatrudnia pracowników przygotowanych do pracy z osobami uzależnionymi • realizacja w placówkach oświatowych wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych z zakresu uzależnień • realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych, z zakresu przestępczości i jej negatywnych skutków społecznych • podejmowanie przez samorząd gminy inicjatyw i realizacja inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak ograniczeń finansowych i lokalowych przy zapewnianiu mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii • możliwości finansowe i lokalowe gminy w ramach poszerzenia zakresu świadczeń medycznych dostępnych dla mieszkańców • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców przejawiający się poprawą stanu środowiska naturalnego • wzrost świadomości dzieci i młodzieży nt. zagrożeń wynikających z uzależnienia • wsparcie dla osób uzależnionych i współuzależnionych ze strony organizacji pozarządowych • wzrastający poziom bezpieczeństwa na drodze oraz prowadzenie działań nad ogólną poprawą poczucia bezpieczeństwa mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zapotrzebowania rodzin dotkniętych problemami uzależnień na pomoc psychospołeczną i prawną • nieefektywne działania terapeutyczne, rehabilitacyjne i leczenie z uzależnień • wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • wzrost poziomu zagrożenia przestępczością nieletnich

Analiza uwarunkowań dla obszaru *zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne* wskazuje mocne strony, takie, jak: zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, szeroki zakres działań profilaktycznych, zasoby lokalowe, przygotowana kadra, ułatwianie dostępu do pomocy psychologicznej i prawnej. Ważna jest także rosnąca świadomość młodzieży i dorosłych w zakresie uzależnień.

Analiza uwypukliła również istotne zagrożenia, jak m.in.: wzrost liczby osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, niewielka liczba osób wyleczonych z uzależnień i powracających do nałogu po odbyciu przymusowego leczenia. Na szczególną uwagę zasługuje narastające zjawisko sięgania po alkohol i narkotyki wśród nieletnich oraz wzrost zagrożenia przestępczością obrębie tego środowiska. Powyższe kwestie z pewnością nie mogą zostać pominięte przy konstruowaniu programu

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • inicjatywy samorządu zmierzające do podnoszenia poziomu i jakości życia mieszkańców • zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • rozpowszechnianie informacji o działaniach lokalnych organizacji pozarządowych • podejmowanie i realizowanie działań zmierzających do zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie kultury, sportu i rekreacji • prowadzenie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • podejmowanie działań umożliwiających pozyskiwanie środków finansowych (np. z funduszy UE) na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do potrzeb oferta instytucjonalna placówek pomocy społecznej na terenie gminy • możliwość korzystania przez pracowników pomocy społecznej ze szkoleń, konferencji i innych form doskonalenia zawodowego • realizowanie na terenie gminy przedsięwzięć (np. projekty finansowane z UE) umożliwiających mieszkańcom korzystanie z oferty uczenia się przez całe życie • organizacje pozarządowe działające na terenie gminy podejmują działania służące rozwiązaniu i łagodzeniu istniejących problemów społecznych • włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania służące rozwiązaniu i łagodzeniu istniejących problemów społecznych, • działania w zakresie propagowania i inicjowania wolontariatu prowadzone 	

przez jednostki organizacyjne gminy	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • wzrost liczby inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców • zainteresowanie mieszkańców działalnością w organizacjach pozarządowych • potencjał gminy w zakresie poszerzania oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej dla mieszkańców • niewzrastająca liczba osób dotkniętych marginalizacją lub zagrożonych wykluczeniem • posiadanie przez gminę wystarczających środków zewnętrznych umożliwiających skuteczną realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • działania przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w zakresie łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych • wzrost zainteresowania mieszkańców różnymi formami działalności wolontarystycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zainteresowania podnoszeniem i uzupełnianiem poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych przez dorosłych mieszkańców gminy

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** każe zwrócić uwagę na liczne mocne strony dostrzegane w tym obszarze, takie jak: podejmowanie działań przez samorząd gminy na rzecz podnoszenia poziomu i jakości życia mieszkańców, zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, popularyzowanie na terenie gminy informacji o działających organizacjach pozarządowych czy zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz poszukiwanie różnych źródeł (także funduszy UE) finansowania zadań z zakresu pomocy społecznej, a także umożliwianie pracownikom socjalnym udziału w konferencjach, szkoleniach i innych formach doskonalenia zawodowego i włączanie się organizacji pozarządowych, kościołów lub związków wyznaniowych w rozwiązywanie problemów społecznych lub ich łagodzenie na terenie gminy. Z kolei po stronie szans odnajdziemy tak ważne kwestie, jak: odczuwalny wzrost poziomu życia mieszkańców gminy, zainteresowanie podejmowaniem inicjatyw lokalnych przez społeczność gminną, zasoby gminy umożliwiające poszerzanie i podnoszenie atrakcyjności oferty

kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, niewzrastającą liczbę osób marginalizowanych.

Jedynym wskazanym zagrożeniem jest fakt, iż mieszkańcy gminy nie korzystają z możliwości uzupełniania lub podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych.

Tak zdecydowana przewaga mocnych stron i szans nad słabymi stronami i zagrożeniami z pewnością może mieć zasadniczy wpływ na postęp we wdrażaniu założeń programowych w tym obszarze.

3.6. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są rodziny zamieszkujące teren gminy Konstancin-Jeziorna, w szczególności rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym oraz rodziny wymagające wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych.

Program kierowany jest głównie do: rodzin niepełnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym, małoletnich matek, rodzin wychowujących dzieci do lat 5, rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania, rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka.

4. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Ocena realizacji założeń poprzednio realizowanego Programu, jak również wnioski płynące z tej oceny oraz uzyskane wyniki diagnozy problemów rodzin i dzieci na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń Programu Wspierania Rodziny w Gminie Konstancin-Jeziorna na lata 2018-2020. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania problemów dotyczących rodzin i dzieci w gminie występujących obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach.

4.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Konstancin-Jeziorna na lata 2018-2020 jest następujący:

Rozszerzanie i doskonalenie systemu wsparcia rodzin i dzieci.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań.

4.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: Poprawa funkcjonowania rodzin w środowisku lokalnym.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Monitorowanie dysfunkcji, warunków życia oraz potrzeb rodzin zamieszkujących w gminie.	2018-2020	UMiG RM OPS GKRPA ZI placówki oświatowe Policja placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin korzystających z pomocy z uwzględnieniem przyczyn - liczba rodzin objętych pracą socjalną - liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym, terapią i mediacją 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie liczby rodzin wymagających wsparcia poprzez odpowiednio wczesne zapobieganie pojawiającym się problemom - poprawa sytuacji rodzin
Upowszechnianie wśród członków rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach i zatrudnieniu socjalnym.	2018-2020	OPS UMiG NGOs PUP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób bezrobotnych w minie, - liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizowanie członków rodzin dotkniętych bezrobociem do zmiany swojej sytuacji życiowej - zmniejszenie poziomu bezrobocia w gminie - poprawa funkcjonowania rodzin w sferze socjalno-bytowej
Udzielanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia finansowego	2018-2020	OPS UMiG	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych wsparciem z systemu 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa

rodzinom w postaci świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, wychowawczych oraz „Za życiem”.			<ul style="list-style-type: none"> - pomocy społecznej, - liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych oraz „Za życiem” 	<ul style="list-style-type: none"> - socjalnego rodzin - poprawa funkcjonowania rodzin
Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	2018-2020	OPS UMiG placówki oświatowe świetlice kluby sportowe placówki kultury NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem, - liczba i rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych - przeciwdziałanie marginalizacji dzieci z rodzin ubogich
Edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.	2018-2020	OPS UMiG placówki oświatowe świetlice NGOs PPPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych przedsięwzięć promujących prawidłowo funkcjonującą rodzinę - liczba uczestników podjętych akcji o charakterze edukacyjno-wychowawczym 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie kompetencji rodzinnych - zmiana pokutujących stereotypów na temat ról, jakie mają do spełnienia członkowie rodziny, - poprawa i umocnienie wizerunku rodziny - poprawa funkcjonowania rodzin
Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, terapii rodzinnej i mediacji.	2018-2020	OPS UMiG PCPR		<ul style="list-style-type: none"> - poszerzenie możliwości i poprawa skuteczności wsparcia oferowanego rodzinom - poprawa funkcjonowania rodzin

				wymagających wsparcia
Ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.	2018-2020	OPS PCPR	- liczba rodzin wspierających oraz liczba rodzin przez nie wspieranych	- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
Realizowanie środowiskowych programów profilaktycznych służących przeciwdziałaniu i zapobieganiu problemom rodzin.	2018-2020	OPS placówki oświatowe NGOs	- liczba i rodzaj programów profilaktycznych służących przeciwdziałaniu i zapobieganiu problemom rodzin - liczba uczestników	- zmiana świadomości społecznej - poprawa funkcjonowania rodzin
Wzmacnianie więzi rodzinnych m.in. poprzez organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych.	2018-2020	UMiG RM OPS placówki oświatowe świetlice kluby sportowe placówki kultury NGOs Kościoł	- liczba imprez - liczba uczestników	- wzmocnienie więzi rodzinnych - budowa dialogu międzypokoleniowego - integrowanie społeczności lokalnej
Promowanie aktywnych postaw (np. pomocy sąsiedzkiej) wobec rodzin borykających się z problemami, zagrożonych wykluczeniem społecznym.	2018-2020	UMiG RM GKRPA OPS placówki oświatowe NGOs Kościoł	- liczba i rodzaj podjętych akcji	- wzmocnienie więzi społecznych i rodzinnych - ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego

CEL OPERACYJNY 2.: Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych.	2018-2020	UMiG placówki oświatowe PPP	- liczba zorganizowanych szkoleń i kursów dla nauczycieli - liczba uczestników - liczba i rodzaj pozyskanego sprzętu na wyposażenie szkół	- podwyższenie kwalifikacji kadr pedagogicznych - osiągnięcie lepszych efektów kształcenia - podniesienie poziomu wiedzy uczniów szkół na terenie gminy
Monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną w gminie oraz opiekę dla dzieci do lat 3.	2018-2020	UMiG RM OPS	- liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, - liczba dzieci objętych opieką w żłobku lub klubie rodzinnym	- poprawa funkcjonowania rodzin z małymi dziećmi
Podejmowanie działań mających na celu wsparcie osób samotnie wychowujących dzieci.	2018-2020	UMiG OPS placówki oświatowe	- liczba rodzin niepełnych na terenie gminy objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - rodzaj podejmowanych działań mających na celu wsparcie osób samotnie wychowujących dzieci	- poprawa bezpieczeństwa socjalnego osób samotnie wychowujących dzieci - podniesienie jakości życia i komfortu osób samotnie wychowujących dzieci - zapewnienie dzieciom wychowującym się w rodzinach niepełnych równych szans życiowych
Wzbogacanie oferty edukacyjno-wychowawczej szkół na terenie gminy.	2018-2020	UMiG placówki oświatowe placówki kultury	- liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć - liczba uczestników	- wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży

Zapewnienia uczniom pomocy specjalistów, jak pedagog, psycholog, logopeda w każdej szkole na terenie gminy.	2018-2020	UMiG RM placówki oświatowe PPP	- liczba szkół w których dzieci mogą korzystać z pomocy specjalistów - liczba dzieci objętych pomocą i poradnictwem	- podniesienie skuteczności wsparcia, z którego mogą skorzystać uczniowie i rodzice - wyrównywanie szans edukacyjnych
Zapewnienie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego.	2018-2020	UMiG placówki oświatowe	- liczba uczniów objętych nauczaniem - liczba godzin	- wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży
Realizowanie programów profilaktycznych, wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.	2018-2020	placówki oświatowe GKRPA OPS PPP Policja placówki ochrony zdrowia NGOs	- liczba i rodzaj zajęć profilaktycznych - liczba uczestników	- kształtowanie prawidłowych postaw życiowych - eliminowanie niekorzystnych zjawisk mających wpływ na rozwój dzieci i młodzieży
Rozszerzenie oferty organizowanych w placówkach oświatowych zajęć pozalekcyjnych.	2018-2020	UMiG placówki oświatowe	- liczba i rodzaj zajęć - liczba uczestników	- podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży - poprawa atrakcyjności oferty edukacyjnej
Wspieranie uczniów uzdolnionych i utalentowanych, przyznawanie nagród za wyniki w nauce i osiągnięcia w różnych dziedzinach w miarę możliwości finansowych gminy.	2018-2020	UMiG RM placówki oświatowe NGOs	- liczba uczniów - rodzaj nagród i wyróżnień	- motywowanie do zdobywania wiedzy, rozwoju zainteresowań i umiejętności - wzmacnianie wizerunku lokalnej oświaty i samorządu lokalnego

Realizowanie działań artystyczno-kulturalnych oraz sportowo-rekreacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży na terenie gminy.	2018-2020	UMiG RM placówki oświatowe placówki kultury kluby sportowe NGOs	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa atrakcyjności oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej - poszerzanie możliwości spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży - integrowanie społeczności lokalnej - stwarzanie warunków do rozwoju zainteresowań
Realizowanie projektów na rzecz dzieci i młodzieży współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.	2018-2020	placówki oświatowe placówki kultury kluby sportowe OPS NGOs	- liczba i rodzaj zrealizowanych projektów - liczba uczestników	- poprawa funkcjonowania dzieci i młodzieży
Popularyzowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, szerzenie wśród nich postaw filantropijnych.	2018-2020	placówki oświatowe OPS placówki kultury kluby sportowe NGOs Kościół	- liczba i rodzaj zrealizowanych działań - liczba wolontariuszy	- wzmacnianie kompetencji społecznych - wzmacnianie solidarności społecznej - kształtowanie postaw dzieci i młodzieży - poprawa funkcjonowania osób i grup, na rzecz których podejmowany jest wolontariat

CEL OPERACYJNY 3.: Zapewnienie rodzinom i dzieciom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
------------------	--------------------------	---------------------------------	------------------	----------------------------

Promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia.	2018-2020	placówki oświatowe jednostki sportowo-rekreacyjne placówki kultury świetlice placówki ochrony zdrowia OPS NGOs PPP PSSSES	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych projektów i akcji - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie poziomu świadomości o wpływie stylu życia na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży i dorosłych
Przeprowadzanie badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży.	2018-2020	UMiG placówki oświatowe placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych badań - liczba dzieci i młodzieży objętych badaniami stanu zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie wiedzy na temat kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży - uzyskanie możliwości szybszego reagowania na zagrożenie związane ze stanem zdrowia
Podejmowanie działań w celu umożliwienia dzieciom i młodzieży korzystania z bezpłatnej opieki pielęgniarskiej i stomatologicznej w szkołach.	2018-2020	UMiG placówki oświatowe placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podejmowanych działań - liczba dzieci objętych opieką 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży
Organizowanie bezpłatnych badań specjalistycznych dla mieszkańców gminy.	2018-2020	UMiG placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj zorganizowanych badań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - uzyskanie możliwości szybszego reagowania na zagrożenie związane ze stanem zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej

				mieszkańców
Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i zapobieganie jej skutkom.	2017-2018	ZI GKRPA PKPRPU OPS placówki oświatowe Policja	- liczba procedur Niebieska Karta - liczba osób i rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w rodzinie	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom dotkniętym przemocą - poprawa komfortu funkcjonowania rodzin
Realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie i przestępczości.	2018-2020	placówki oświatowe GKRPA OPS ZI PKPRPU Policja PPP	- liczba zajęć - liczba uczniów	- podwyższenie świadomości dzieci i młodzieży na temat wpływu uzależnień na zdrowie i życie człowieka - poszerzenie wiedzy o negatywnym wpływie przestępczości na życie społeczne - budzenie wrażliwości na kwestie agresji i przemocy - uczenie umiejętności zachowań w sytuacjach kryzysowych - budowa pozytywnych wzorców zachowań w grupie rówieśniczej i w otoczeniu rodzinnym
Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-	2018-2020	GKRPA OPS	- liczba i rodzaj działań - liczba i kategoria	- eliminowanie niekorzystnych zjawisk

informacyjnych poświęconych uzależnieniom, przemocy w rodzinie oraz przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).		ZI UMiG placówki oświatowe placówki kultury placówki ochrony zdrowia Policja NGOs	adresatów i uczestników objętych działaniami	z życia społeczności lokalnej <ul style="list-style-type: none"> - wpływ na rozwój dzieci i młodzieży - pożądane zmiany - budzenie wrażliwości społecznej - kształtowanie prawidłowych postaw życiowych - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Organizowanie spotkań z rodzicami poświęconych bezpieczeństwu dzieci i młodzieży, włączanie rodziców w działalność edukacyjno-informacyjną.	2018-2020	placówki oświatowe Policja	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj spotkań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży - wzrost świadomości rodziców
Dbłość o bezpieczeństwo mieszkańców m.in. poprzez zwiększenie częstotliwości patrolowania i wizytowania miejsc publicznych w gminie przez Policję.	2018-2020	UMiG RM Policja	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, rodzin i dzieci - eliminowanie potencjalnych zagrożeń mających wpływ na jakość życia mieszkańców gminy - wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców

Zapewnienie rodzinom, dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa na drodze.	2018-2020	UMiG RM	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zrealizowanych inwestycji - wielkość nakładów na inwestycje poprawiające bezpieczeństwo 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, rodzin i dzieci - podniesienie komfortu życia mieszkańców
--	-----------	------------	---	--

CEL OPERACYJNY 4.: Integrowanie i doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodzin.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie metod pracy socjalnej w oparciu o pracę z rodziną i na jej rzecz.	2018-2020	OPS PCPR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj odbytych szkoleń - liczba uczestników - liczba rodzin objętych wsparciem 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie poziomu wiedzy i kompetencji pracowników instytucjonalnej pomocy społecznej - podwyższenie skuteczności świadczonej pomocy - osiągnięcie zamierzonych zmian w funkcjonowaniu rodziny
Doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr pracujących z rodziną w tym przede wszystkim asystenta rodziny.	2018-2020	OPS PCPR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj odbytych szkoleń - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie poziomu wiedzy - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę jednostek organizacyjnych gminy,	2018-2020	UMiG RM OPS GKRPA ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba spotkań przedstawicieli poszczególnych 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności wsparcia rodzin i dzieci w gminie - zapobieganie marginalizowaniu

Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówek ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i Kościoła.		placówki oświatowe placówki ochrony zdrowia placówki kultury świetlice NGOs Kościoł	podmiotów	i wykluczeniu społecznemu rodzin - pobudzanie aktywności społecznej - skuteczniejsze motywowanie do zmiany w rodzinach przeżywających trudności - wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach dotkniętych problemami - poprawa kondycji i jakości funkcjonowania rodzin - wzmacnianie potencjału rodzin
Rozwijanie i doskonalenie form współpracy z Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.	2018-2020	UMiG RM OPS ZI GKRPA placówki oświatowe Policja Prokuratura Sąd Rejonowy PCPR PPP	- rodzaj i liczba podjętych działań	- poprawy efektywności wsparcia rodzin i dzieci z terenu gminy - szybsze reagowania na zagrożenia wpływające na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i dzieci z terenu gminy
Kontynuowanie działalności Zespołu	2018-2020	UMiG podmioty, których	- liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych	- przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku

Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.		przedstawiciele wchodzą w skład ZI	- liczba procedur Niebieska Karta	- przemoc w rodzinie poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą
--	--	------------------------------------	-----------------------------------	--

Legenda

UMiG – Urząd Miasta i Gminy

RM – Rada Miejska

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PKPRPU – Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania

Problemów Uzależnień

PSS-E – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

5. REALIZACJA PROGRAMU

5.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem programu będzie Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Urząd Miasta i Gminy, Rada Miejska, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki opieki nad małymi dziećmi, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, kluby sportowe, świetlice.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Piasecznie, Powiatowy Urząd Pracy w Piasecznie, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół i społeczność lokalna.

5.2. FINANSOWANIE

Źródłami finansowania działań wyznaczonych w Programie będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, środki organizacji pozarządowych, środki pozyskane od sponsorów indywidualnych.

Środki finansowe zaplanowane w budżecie OPS na realizację programu w 2018 r. to 18073053,00 zł. Kwota ta nie odzwierciedla wszystkich kosztów związanych z realizacją działań przez podmioty wskazane w programie.

5.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoringiem i ewaluacją programu zajmować się będzie Zespół Monitorujący powołany zarządzeniem Burmistrza Gminy Konstancin-Jeziorna, wykorzystując informacje oraz dane ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy, uzyskiwane od podmiotów i partnerów uczestniczących w realizacji zadań. Celem monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami, założenia będą weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej.

Ewaluacja programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Badanie efektywności wdrożenia programu realizowane będzie w dwóch fazach – na

początku i na końcu danego roku kalendarzowego w okresie obowiązywania programu. Zebrane w ten sposób informacje zostaną włączone do rocznego sprawozdania z realizacji programu, a następnie zostaną wykorzystane do opracowania do raportu podsumowującego cały okres realizacji programu, zawierającego wnioski i rekomendacje na przyszłość. Ewaluacji programu będzie dokonywał Zespół Monitorujący.

Sprawozdania roczne z realizacji Programu przygotowuje Koordynator programu – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej. Kierownik OPS-u przedstawia je Burmistrzowi i Radzie Miejskiej do końca marca danego roku kalendarzowego wraz z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2014-2016	10
Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2014-2016	10
Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2014-2016.....	10
Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu gminy w latach 2014-2016	10
Tabela 5. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2014-2016	11
Tabela 6. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2014-2016	11
Tabela 7. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2014-2016	12
Tabela 8. Środki finansowe wydatkowane przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2014-2016	13
Tabela 9. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w latach 2014-2016	13
Tabela 10. Wybrane powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2016.....	14
Tabela 11. Rodzaje wsparcia udzielanego przez OPS w latach 2014-2016.....	15
Tabela 12. Asystenci rodziny w latach 2014-2016	16
Tabela 13. Karty Dużej Rodziny przyznane w gminie w latach 2014-2016.....	17
Tabela 14. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2014-2016.....	17
Tabela 15. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2014-2016	18
Tabela 16. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2014-2016.....	19
Tabela 17. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie	21
Tabela 18. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2014-2016	21
Tabela 19. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy Konstancin-Jeziorna usytuowane poza gminą	22
Tabela 20. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2016/2017.....	29
Tabela 21. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2016/2017... ..	29
Wykres 1. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie i rzutują na prawidłowe funkcjonowanie rodzin?	23
Wykres 2. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy i skierowane do rodzin bądź oferowane im wsparcie są najbardziej niezadowolające?	24
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę w zakresie edukacji w gminie, biorąc pod uwagę jej poziom, jakość, zaspokojenie oczekiwań i potrzeb?	24
Wykres 4. Czy oferta opieki w przedszkolach w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?	25
Wykres 5. Czy oferta opieki w żłobkach zaspokaja potrzeby mieszkańców gminy?	25
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?.....	26
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji?	26
Wykres 8. Jak Pan/Pani ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?	26
Wykres 9. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....	27

Uzasadnienie

do uchwały Nr 837/VII/48/2018 Rady Miejskiej Konstancin-Jeziorna z dnia 5 września 2018 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program wyznacza kierunki działań podejmowanych przez gminę na rzecz:

- wzmocnienia rodziny w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji,
- wspierania dzieci i młodzieży w kształceniu i rozwoju,
- zapewnienia rodzinom i dzieciom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego.

Program zakłada kontynuację i rozwój dotychczas realizowanych w gminie usług na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin z dziećmi, oraz wdrażania nowych form wsparcia rodziny przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Mając powyższe na uwadze podjęcie przedmiotowej uchwały jest niezbędne.